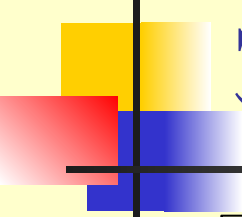

Оноре де Бальзак

Загальні відомості

- **Онорé де Бальзак** (фр. *Honoré de Balzac*; *20 травня 1799, Тур, Франція — †18 серпня 1850, Париж, Франція) — французький письменник. Перший успіх до нього прийшов після написання «Психології шлюбу» (1829), навіяного Вальтером Скоттом. Це було початком великої серії романів під загальною назвою «Людська комедія». Писав також оповідання.

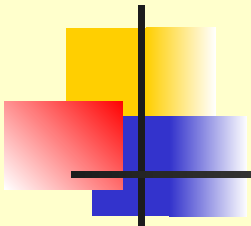
Біографія

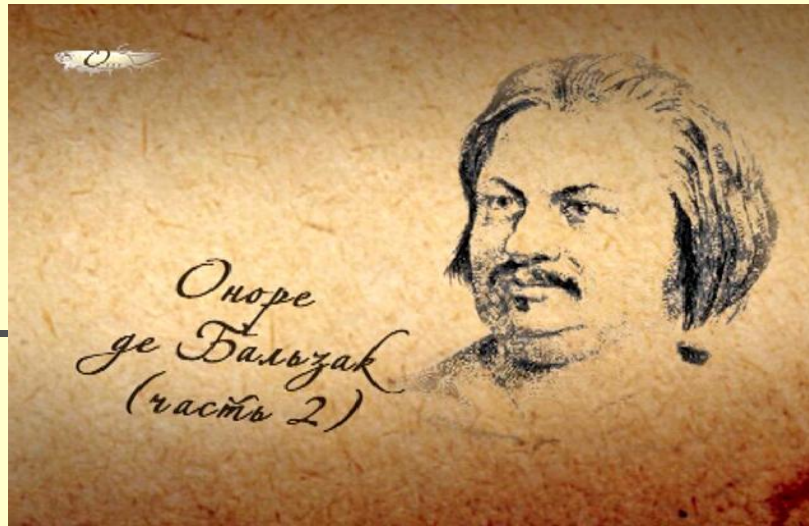
- Народився у місті Тур 20 травня 1799. Дід його був селянином, а батько «вийшов у люди» і перетворився з «Бальса» на «Бальзака», додавши до свого прізвища шляхетну частку «де». З самого дитинства мати не цікавилася дитиною і влаштувала його в інтернат. У сім років Оноре почав навчання у Вандомському училищі. Йому там не дуже подобалось: предмети викладались абияк, а дисципліна була суворою. Бальзак не був першим учнем, хоча багато писав і захоплювався писанням. Після того як хлопчик захворів(1814), батьки забрали його додому. 1814 родина Бальзаків оселяється в Парижі. Оноре продовжив навчання у приватних школах, відвідував лекції у Сорбонні, всесвітньо відомому університеті, відвідував практику в адвокатській конторі. Вже за тих років Бальзак відчув на собі французьку дійсність.

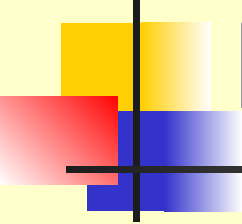
- Заглиблення в «прозу» життя посилювалось ускладненням власних матеріальних обставин. **1819** батько Бальзака залишив службу без пенсії і Оноре, того самого року отримавши диплом **юриста**, змушений був заробляти собі на хліб. Професія адвоката його не приваблювала. Він мріяв про письменницьку діяльність. Родина не ставала йому на заваді, навіть посильно йому допомагала: на сімейній нараді було ухвалено встановити Оноре іспитовий термін тривалістю два роки та фінансувати його. За той час він мав довести, що в нього є справжнє покликання до письменництва і що він здатний створити значний твір. Бальзак спробував догодити умовам угоди, написавши віршовану драму **«Кромвель»**. І **жанр**, і **естетика** твору не відповідали хисту Бальзака. До того ж він робив тільки перші кроки на літературній ниві і не мав досвіду. Отже, твір, незважаючи на докази **талановитості** його автора, виявився невдалим.

- З 1821 Бальзак жив у Мансарді, спілкувався з журналістами і створив низку модних тоді «готичних романів», спочатку в співавторстві, а потім самостійно. В них можна побачити набір прийомів і тем, властивих такому типу літератури: руїни замків, таємниці, кістяки та небесно чисте кохання. Ці твори теж не принесли Бальзакові бажаних грошей, але відіграли позитивну роль у становленні письменника: саме на них він вигострював свою майстерність, щоб в 1829, коли з'явився роман «Останній шуан», увійти до французької літератури одним з її найоригінальніших авторів. Двадцять років багато в чому ускладнили життя Бальзака. Боротьба з кредиторами — одна з найпопулярніших тем анекдотів, пов'язаних з його ім'ям. Аби позбутися боргів, Бальзак писав безупинно, створюючи роман за романом, працюючи по 16 годин на добу та одержуючи аванси від видавців за ненаписані твори. Крім того, він був світською людиною, завойовував серця жінок, мав славу трохи кумедного «денді». Встигнути скрізь він міг тільки завдяки життєлюбності і

- Згодом письменник використовує «фізіологічний нарис» для створення своїх новел. Саме так виник його всесвітньо відомий твір «Гобсек», що був спочатку «фізіологічним нарисом» про лихваря. Від початку 30-х років Бальзак пише великі прозові твори — романи і повісті («Шагренева шкіра», «Полковник Шабер», «Євгенія Гранде», «Історія величі і падіння Цезаря Білото» та ін.). Ще на ранніх етапах творчості Бальзак виявив схильність писати твори циклами, внаслідок чого виник задум об'єднати всі романи в епопею.
- У 1840 з'явилась і назва - «Людська комедія», а у 1842 — «Передмова». До епопеї увійшло майже все створене Бальзаком у 30-х роках та написане після 1842: романи «Втрачені ілюзії», «Кузина Бетта», «Кузен Понс», «Розкоші і злидні куртизанок» та ін. Останній роман Бальзака «Селяни» залишився незавершеним.

Бальзак і Україна

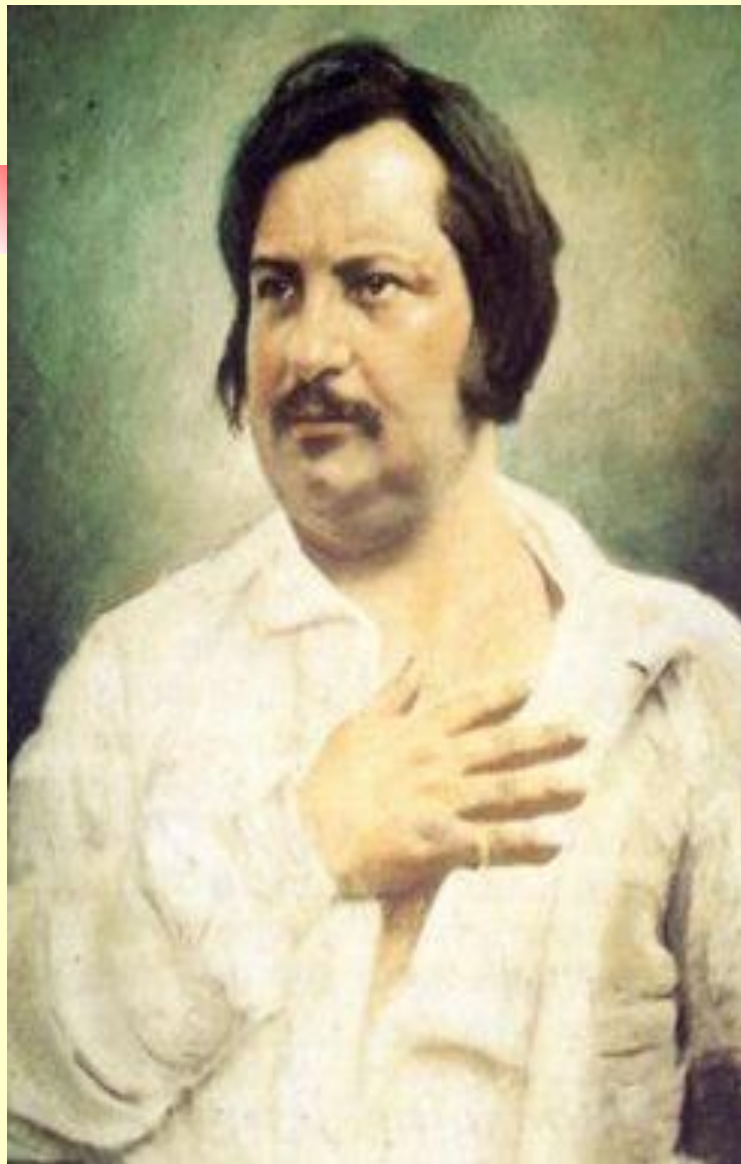
- У 1832 р. письменник отримав листа, що надійшов з Одеси за підписом «Іноземка» з приводу його роману «Тридцятирічна жінка». Авторка послання була багата польська поміщиця Евеліна Ганська, власниця маєтку поблизу Бердичева. Письменник почав листування з жінкою, а згодом зустрівся з нею у Швейцарії. Ганська була вродливою вельможною жінкою. Між письменником і нею зав'язались дружні стосунки, які невдовзі переросли в справжнє кохання. Вони не могли одружитись, адже Евеліна мала чоловіка. Венцеслав Ганський помер у 1841 р., але закоханим через різні обставини довелось чекати на вінчання ще дев'ять років. Вони зустрічались у різних містах і країнах Європи: у Швейцарії, Відні, Дрездені, Санкт-Петербурзі, а зрештою одружились у Бердичеві. Бальзак двічі відвідував Україну: у вересні 1847-січні 1848 р. і протягом останніх місяців 1849-го до квітня 1850 року. Окрім Верховні, маєтку Ганської, він кілька разів був у Бердичеві. Україна вразила його своїми полями і родючою землею.

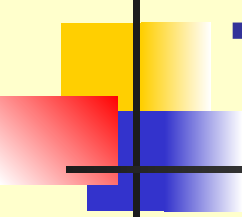
- «...Це пустеля, царство хлібів, ці мовчазні прерії Купера, — захоплено зазначав він. — Тут починається український чорнозем, шар чорного і тучного ґрунту завтовшки футів п'ятдесяти, а іноді навіть і більше. Його ніколи не угниють...»
- Разом з Ганською Бальзак відвідав Київ і так описав його красу і велич у листі до Лори де Сюрвіль:
- «...Ось я і побачив цей Північний Рим, це татарське місто з трьомастами церквами, з багатствами Лаври і Святої Софії українських степів. Добре поглянути на це ще разок...» .
- У 1847, 1848 і 1850 роках відвідав Київ (загалом було 6 візитів письменника до Києва). Зупинявся у будинку польських магнатів Ганських на Печерську (неподалік теперішньої вулиці Липської), почав писати нарис «Лист про Київ». Бував у Контрактовому будинку на Подолі під час контракткових ярмарків.
- Тривалий час жив у селі Верхівня (нині Житомирської області), в маєтку Ганських (з осені 1847 по лютий 1848 року та з осені 1848 року по квітень 1850 року).

- Наприкінці вересня 1848, їдучи до Е. Ганської до с. Верхівня, чекаючи вирішення прикордонних формальностей, на 4 дні зупинився у містечку Вишнівець (нині смт Збаразького району Тернопільської області) в палаці князів Вишневецьких, де жила дочка Ганської Анна, заміжня за графом Ж. Мнішеком. Враження про Вишнівець виклав у листах до Е. Ганської в Париж, назвавши, зокрема, палац і парк на березі Горині «польським Версалем» і запропонувавши проекти вивезення з Вишнівеччини деревини для будівництва залізниці та спорудження тут ставків, суконної фабрики.

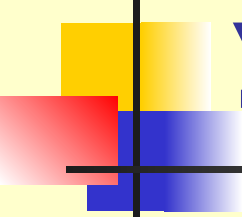

- У 1850 році одружився з Евеліною Ганською. Вінчання відбулося 2 березня 1850 року в косяолі Святої Варвари міста Бердичів. На вінчанні були присутні дочка Евеліни — Анна, Густав Олізар та граф Жорж Мнішек. Вінчав Житомирський прелат Віктор Ожаровський та канонік Йосип Білобоцький.
- Листувався, зокрема, з начальником митниці міста Радивилів.
- Помер 18 серпня 1850 року у Парижі.
- У 2011 році в Бердичеві, навпроти костелу Варвари, було відкрито пам'ятник славетному письменнику. Автором погруддя став житомирський скульптор Василь Фешенко.
- На честь Оноре де Бальзака названо перший український клуб Ротарі, що об'єднує франкомовних киян та іноземців, що мешкають у Києві, засідання якого провадяться французькою мовою.

Твори

- «Психологія шлюбу» **фр.** *Physiologie Du Marriage* (1829);
- «Гобсек» **фр.** *Gobseck* (1830), **повість**;
- «Еліксир довголіття» (1830);
- «Метр Корнеліус» (1830);
- «Шагренева шкіра» (1831);
- «Червоний готель» (1831);
- «Доручення» (1832);
- «Покинута жінка» (1832);
- «Полковник Шабер» **фр.** *Le Colonel Chabert* (1832);
- «Батько Горіо» **фр.** *Le Père Goriot* (1834);
- «Пошуки Абсолюту» (1834);
- «Драма на березі моря» (1834);
- «Прославлений Годісар» (1834);
- «Прощений Мельмот» (1835);
- «Шлюбний контракт» (1835);
- «Обідня безбожника» (1836);
- «Дочка Єви» (1838);
- «П'єретта» **фр.** *Pierrette* (1839);
- «Альбер Саварюс» (1842);
- «Уявна коханка» (1842);
- «Оноріна» (1843);
- «Провінційна муза» (1844);
- «Депутат від Арсі»;
- «Дрібні буржуа»;
- «Театр, який він є»;
- «Музей древностей»;
- «Етюд про Бейлу»;
- «Людська комедія» **фр.** *La Comédie Humaine*;
- Романи:
- «Євгенія Гранде» **фр.** *Eugénie Grandet* (1833);
- «Втрачені ілюзії» **фр.** *Les Illusions Perdues* (1843);
- Драми:
- «Мачуха» **фр.** *La Marâtre* (1848);

Українські переклади

- Переклади творів Бальзака українською мовою з'являються в останній третині XIX ст. У 1884 р. у Львові вийшов роман «Батько Горіо» як літературний додаток до журналу «Діло». Широке входження письменника в українську культуру починається у 20—30-х роках XX ст., коли з'являються в українських перекладах основні його твори. Цей процес тривав у повоєнні роки. Класичними стали переклади українською мовою, виконані І. Сидоренко, Є. Дроб'язком, В. Підмогильним, М. Рудницьким та ін.
- З 1989 р. здійснюється 10-томне видання творів Бальзака українською мовою, у підготовці якого взяли участь перекладачі В. Шовкун, Д. Паламарчук, І. Сидоренко, Т. Воронович та ін. Було видано перших п'ять томів. Шостий, був перекладений і зданий до видавництва В. Шовкуном, але досі ненадрукований.
- Ряд найвідоміших романів Бальзака українською переклала Єлизавета Старинкевич (романи «Шуани», Батько Горіо").
- Існує декілька варіантів українського перекладу роману «Шагренєва шкура» («Шагренєва шкіра»). Цей роман перекладали Василь Вразливий (1929 р.), Ольга Крупко.
- Одним з перекладачів Бальзака українською був і Анатоль Перепадя.
- Роман Бальзака "Серафіта" переклав Григорій Філіпчук

Дякую за увагу!)

